

**Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького**

Кафедра історії України та економічної теорії

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
“МАКРОЕКОНОМІКА”**

для студентів спеціальності
075 “Маркетинг”
ОКР «Бакалавр»

ЛЬВІВ-2019

О.Я. Гримак, Б.Б. Бричка

Контрольні завдання і методичні рекомендації щодо самостійної роботи із дисципліни «Макроекономіка» для студентів напряму підготовки «Маркетинг». – Львів, 2019. – 43 с.

У методичних рекомендаціях вміщено перелік питань для самостійної роботи, ключові терміни, мету заняття, перелік питань для самоконтролю, відповіді на завдання.

Рекомендовано до друку методичною комісією з економічної підготовки протокол № 1 від 27 серпня 2019 року.

Рецензент: к.е.н., доц. Березівський Я.П.

©Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, 2019 р.

ВСТУП

Негативні економічні процеси, що відбуваються в Україні, змушують шукати нові шляхи та способи регулювання грошового та фінансового ринків з метою стабілізації номінальних та реальних економічних змінних. Зростання загального рівня цін в Україні, нестабільність валютного курсу гривні, зростання рівня безробіття та рецесія підвищують вимоги до грошово-кредитного регулювання національної економіки, що передбачає якісно вищий рівень підготовки фахівців з грошей та кредиту. Чимало людей задаються питаннями причин падіння обмінного курсу гривні, способів його стабілізації за допомогою валютної політики НБУ, причин необхідності отримання додаткових фінансових ресурсів за рахунок програм МВФ, причин зростання загального рівня цін. Саме дисципліна «Гроші та кредит» покликана забезпечити студентам можливість дати відповіді на існуючі питання. Після вивчення курсу студент зможе сформулювати власну думку щодо причин негативних економічних процесів в Україні та шляхів їх вирішення.

За сучасних умов володіння знаннями з питань грошей та кредиту, грошово-кредитного регулювання набуває особливого значення передусім для осіб, що працюють або планують працювати в складній і динамічній сфері міжнародного економічного співробітництва.

Метою вивчення курсу є здобуття студентами знань щодо історії та конкретних умов виникнення грошей та кредиту; грошової системи; структури та видів грошового ринку, та змінних, що визначають його динаміку; особливостей валютного ринку та валютних систем, суті та ролі кредиту в ринкових економічних умовах, його класифікації, а також набуття навичок практичного використання здобутих теоретичних знань.

Тема 1. Макроекономіка як наука

Питання для самостійного опрацювання

1. Спільні та відмінні риси макро- та мікроекономіки.
2. Внесок вітчизняних вчених у розвиток макроекономіки.

Виберіть правильну відповідь

1. *Гроші, у яких номінальна і реальна вартості не збігаються, називають...*
 - 1) повноцінними;
 - 2) неповноцінними;
 - 3) товарними;
 - 4) дійсними.
2. *Походження грошей пов'язане з...*
 - 1) розвитком ремесел;
 - 2) розвитком обміну продуктами праці;
 - 3) еволюцією держави;
 - 4) розвитком та виникненням професій.
3. *За Геродотом, першим народом, який почав карбувати монети, були...*
 - 1) греки;
 - 2) лідійці;
 - 3) вавилонці;
 - 4) китайці.
4. *Яке з наведених нижче положень не притаманне еволюційній концепції походження грошей?*
 - 1) походження грошей має об'єктивний характер;
 - 2) гроші-товари виділяються із загальної маси стихійно;
 - 3) гроші виникли внаслідок раціональної угоди між людьми;
 - 4) розвиток грошей пов'язаний з історичним процесом суспільного поділу праці.
5. *Монопольне право на емісію банкнот в Україні належить...*
 - 1) Державній казначейській службі України;
 - 2) Національному банку України;
 - 3) Кабінету Міністрів України;
 - 4) Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку.
6. *Початковою вихідною формою повноцінних грошей були...*
 - 1) металеві;
 - 2) кредитні;

- 3) депозитні;
 - 4) товарні.
7. *Грошові знаки, наділені вимушеним номіналом, зазвичай, не розмінні на метал, які випускає держава для покриття своїх видатків, - це...*
- 1) казначейські білети;
 - 2) банкноти;
 - 3) державні цінні папери;
 - 4) чеки.
8. *Фідуціарна емісія – це...*
- 1) емісія грошових знаків, забезпечених золотом;
 - 2) емісія грошових знаків, не забезпечених золотом;
 - 3) емісія грошових знаків, забезпечених золотом і сріблом;
 - 4) емісія грошових знаків, забезпечених товарами і послугами.
9. *Вексель – це...*
- 1) письмове боргове зобов'язання, яке дає його власнику незаперечне право вимагати від боржника вказану в ньому суму платежу після закінчення визначеного терміну;
 - 2) цінний папір, що дає дохід у вигляді процентів;
 - 3) відрізний талон цінного паперу, який дає право його власникові одержати в обумовлений термін певний дохід у вигляді процентів чи дивіденди;
 - 4) письмовий наказ власника поточного рахунку банку виплатити готівкою чи перевести на поточний рахунок іншої особи певну суму грошей.
10. *Грошовий документ визначеної форми, який є наказом власника поточного рахунку банку виплатити готівкою або перевести на поточний рахунок іншої особи зазначену суму, - це...*
- 1) платіжне доручення;
 - 2) чек;
 - 3) простий вексель;
 - 4) акредитив.
11. *Векселі бувають двох видів...*
- 1) прості і складні;
 - 2) прості і переказні;
 - 3) не переказні та переказні;
 - 4) іменні і ордерні.
12. *Іменний чек може передаватись іншій особі шляхом...*
- 1) індосаменту;
 - 2) доміциляції;
 - 3) авалю;
 - 4) цесії.

13. Згідно з повідомленнями Марко Поло, перші паперові гроші виникли у...

- 1) Лідії;
- 2) Вавилоні;
- 3) Китаї;
- 4) Стародавній Греції.

14. Яке з наведених нижче положень притаманне раціоналістичній концепції походження грошей?

- 1) походження грошей має об'єктивний характер;
- 2) гроші-товари виділяються із загальної маси стихійно;
- 3) гроші запроваджені законодавчими актами держави;
- 4) розвиток грошей пов'язаний з історичним процесом суспільного поділу праці.

15. Що не належить до причин, які породжують необхідність використання грошей...

- 1) відсутність синхронізації надходжень і платежів, що ускладнюють прямий товарообмін;
- 2) невизначеність показників державного бюджету;
- 3) наявність трансакційних витрат;
- 4) час.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Питання для самостійного опрацювання

1. Швидкість обігу грошей в концепціях монетаризму та кейнсіанства.

2. Коефіцієнт монетизації та його зв'язок з темпами економічного зростання.

Виберіть правильну відповідь

1. З яких секторів складається грошовий обіг?

- 1) кредитного обігу та безготівкового обігу;
- 2) сектора, який характеризує рух грошей у процесі обміну, фіскально-бюджетного та кредитного обігу;
- 3) фіскально-бюджетного та фінансового обігу;
- 4) готівкового, безготівкового та фіскально-бюджетного обігу.

2. Яка з перелічених ознак не є характерною для руху грошей, що обслуговує відносини обміну?

- 1) нееквівалентність;

- 2) еквівалентність;
 - 3) пряmolінійність;
 - 4) безповоротність.
3. *Яка з перелічених ознак є характерною для фіскально-бюджетного сектора грошового обігу?*
- 1) еквівалентність;
 - 2) безповоротність;
 - 3) поворотність;
 - 4) платність.
4. *Сукупність запасів грошей у всіх формах, які перебувають у розпорядженні суб'єктів грошового обігу в певний момент, - це...*
- 1) грошова маса;
 - 2) грошова база;
 - 3) грошовий агрегат;
 - 4) грошова система.
5. *Вихідними потоками сектора "домогосподарства" в моделі грошового обігу є...*
- 1) податкові платежі, заощадження, споживання;
 - 2) податкові платежі, державні закупівлі, інвестиції;
 - 3) споживання, заощадження, іноземні інвестиції;
 - 4) платежі за експортні поставки, податкові платежі, споживання.
6. *До складу якого грошового агрегату в Україні належать кошти в цінних паперах власного боргу банків?*
- 1) M0;
 - 2) M1;
 - 3) M2;
 - 4) M3.
7. *До складу грошового агрегату M2 в Україні не належать...*
- 1) сума готівки в касах юридичних осіб;
 - 2) кошти клієнтів за трастовими операціями банків;
 - 3) строкові депозити;
 - 4) кошти на поточних рахунках у банках.
8. *Яку функцію виконують кошти, що є в складі грошового агрегату M2 (в Україні)?*
- 1) засобу обігу;
 - 2) засобу нагромадження;
 - 3) засобу платежу;
 - 4) міри вартості.
9. *Які з перелічених елементів є в складі грошової бази?*

- 1) сума готівки в касах банків; сума готівки поза банками; депозити в НБУ;
- 2) сума готівки поза банками; кошти на всіх видах строкових рахунків; кошти на вкладах за трастовими операціями банків;
- 3) резерви комерційних банків на рахунках в НБУ; сума готівки в касах банків; кошти на вкладах за трастовими операціями банків;
- 4) резерви комерційних банків на рахунках в НБУ; сума готівки в касах банків; сума готівки поза банками.

10. Яке з наведених рівнянь дає змогу визначити швидкість обігу грошей?

- 1) $K_M = \frac{M_3}{\text{ВВП}}$;
- 2) $M^d = f_1(Y) + f_2(i)$;
- 3) $M^d = k \cdot P \cdot Y$;
- 4) $M \cdot V = P \cdot Q$.

11. Ліквідність грошової маси з кожним наступним агрегатом...

- 1) зростає;
- 2) знижується;
- 3) залишається незмінною;
- 4) досягає межі і стабілізується.

12. Зростання швидкості обігу грошей за незмінної грошової маси призведе до...

- 1) падіння номінального ВВП;
- 2) зниження загального рівня цін;
- 3) зростання номінального ВВП;
- 4) незмінності номінального ВВП.

13. Коефіцієнт монетизації обчислюється за формулою...

- 1) $M_d = k_0 + \sum_{n=1}^{\infty} \left(P_n \cos \frac{n\pi x}{M_d} + Q_n \sin \frac{n\pi x}{M_d} \right) (V + M)^n$;
- 2) $M^d = k \cdot P \cdot Y$;
- 3) $M \cdot V = P \cdot Q$.
- 4) $k = \frac{M_3}{P \cdot Q}$;

14. Зниження коефіцієнта монетизації означає...

- 1) зниження ВВП держави;
- 2) зниження насиченості національної економіки грошовою масою;
- 3) зниження загального рівня цін;
- 4) падіння обсягу грошової маси.

15. Виділіть формулу, запропоновану Карлом Марксом, для обчислення кількості необхідних для обігу грошей...

- 1) $\cos \alpha + \cos \beta = 2 \cos \frac{1}{2}(\alpha + \beta) \cos \frac{1}{2}(\alpha - \beta)$;

$$2) M \cdot V = P \cdot Q.$$

$$3) (M + V)^n = \sum_{k=0}^n \binom{n}{M_d} V^k P^{n-k};$$

$$4) M = \frac{\Sigma Ц - \Sigma К + \Sigma П - \Sigma ВП}{K_0}.$$

Задачі

Задача 1. Маса грошей в обігу, - 300 тис. грн., кількість виготовлених товарів - 150 тис. шт., середня ціна одного товару - 6 грн. Визначити швидкість обігу грошової одиниці.

Задача 2. Визначити величину окремих грошових агрегатів (M_0, M_1, M_2, M_3) за умови: готівка в обігу поза банками - 400 тис. грн, строкові депозити 300 тис. грн, безготівковий оборот - 150 тис. грн, залишки на поточних і розрахункових рахунках - 150 тис. грн, готівковий оборот - 40 тис. грн, кошти за трастовими операціями - 50 тис. грн, готівка в касах банків - 200 тис. грн.

Задача 3. Ринкова вартість вироблених товарів у країні протягом року становила 12 млн. грн., середня кількість грошей в обігу за цей період, - 4 млн. грн. Визначити середню кількість оборотів однієї грошової одиниці.

Задача 4. Готівка - 7000 млн. грн., кошти до запитання на поточних рахунках та в розрахунках у національній валюті - 3000 млн. грн., строкові кошти в національній та іноземній валюті - 4000 млн. грн., кошти клієнтів за трастовими операціями та цінні папери власного боргу банків - 93 млн. грн. Визначили грошові агрегати M_0, M_1, M_2, M_3 , та питому вагу готівки в агрегаті M_3 .

Задача 5. Номінальний обсяг ВВП за рік становить 130 млрд. грн., грошова маса за агрегатом M_3 на кінець року - 26 млрд. грн. Визначити швидкість обігу грошей та коефіцієнт монетизації ВВП.

Задача 6. Визначити кількість грошей, необхідних для обігу, якщо відомо, що: обсяг виготовлених товарів - 215 тис. од. Середня ціна одного товару - 83 грн. У кредит продано 42 тис. од. товару. Настав строк оплати товарів на суму 80 тис. од. Шляхом взаємного зарахування боргів погашено 16 тис. од. Швидкість обігу грошей на початок періоду - 4,5 об. / рік.

Задача 7. Визначити об'єктивно необхідну для обігу масу грошей за наступними даними: середня ціна за реалізовані товари, роботи, послуги – 1100 грн.; кількість реалізованих товарів, робіт, послуг – 850 тис. од.; сума цін товарів, робіт, послуг, що реалізовані з відтермінуванням платежу – 650 млн.

грн.; сума платежів за зобов'язаннями, термін оплати яких настав – 500 млн. грн.; сума платежів, що взаємно погашаються – 250 млн. грн.; тривалість 1 обороту – 75 днів.

Задача 8. Маса грошей в обігу становить - 1 500 тис. грн., кількість проданих товарів - 150 тис. грн, середня ціна одного товару - 20 грн. Визначити середню швидкість обігу грошей.

Задача 9. Швидкість обігу грошової одиниці становить 8 об. / рік. Кількість товарів для реалізації - 550 шт., ціна одиниці товару - 190 грн. Визначити необхідну грошову масу для обігу.

Задача 10. Вирахуйте необхідну масу грошей для обігу за умови: кількість товарів для реалізації — 100 тис. шт., ціна одного товару - 2 грн, оборотність грошової одиниці: 5 обор. / рік.

Задача 11. Маса грошей, потрібних для обігу, - 1 500 тис. грн, кількість проданих товарів - 130 тис. грн, середня ціна одного товару - 14 грн. Визначити середню оборотність грошової одиниці.

Задача 12. Визначили грошові агрегати M_0 , M_1 , M_2 , M_3 , питому вагу готівки в агрегаті M_3 . Готівка - 6 132 млн грн, кошти до запитання на поточних рахунках та в розрахунках у національній валюті - 2 918 млн грн, строкові кошти в національній валюті та валютні кошти - 3 398 млн грн, кошти клієнтів за довірчими операціями та цінні папери власного боргу банків - 93 млн грн.

Задача 13. Визначити швидкість обігу грошей і тривалість обороту грошової одиниці за агрегатом M_3 , коефіцієнт монетизації ВВП. Номінальний обсяг ВВП за рік становить 127,13 млрд грн, грошова маса за агрегатом M_3 на кінець року - 22,07 млрд грн.

Задача 14. Швидкість повернення грошей у каси НБУ становить 0,4, а сума видачі грошових коштів - 70% від суми надходжень. Грошова маса становить: I кв. - 1 000; II кв. - 2 050; III кв. - 3 000; IV кв. - 3 500. Знайти швидкість обіговості грошей у наявному грошовому обороті.

Задача 15. Сума грошей, що була витрачена в державі на купівлю товарів протягом року, становила 10 млн 100 тис. грн, середня кількість грошей, що оберталося в державі за цей період, - 4 млн 100 тис. грн. Визначити кількість оборотів грошей в їх обміні на товари.

Задача 16. Швидкість обігу грошової одиниці становить 8 об. / рік. Кількість товарів для реалізації - 550 шт., ціна одиниці товару - 190 грн. Визначити необхідну грошову масу для обігу.

Задача 17. Визначити темп інфляції на основі таких даних: порівняно з минулим роком грошова маса зросла на 45%; швидкість обігу грошей сповільнилася на 11%; приріст фізичного обсягу ВВП становив 9%.

Тема 3. Грошовий ринок

Питання для самостійного опрацювання

1. Роль грошового ринку в забезпеченні економічного розвитку країн.
2. Роль ринків прямого та непрямого фінансування у різних країнах світу.

Виберіть правильну відповідь

1. Попит на гроші для укладання угод прямо пропорційний до...
 - 1) номінального ВВП;
 - 2) ставки процента;
 - 3) швидкості обігу грошей;
 - 4) сподіваного доходу на акції.
2. Грошова пропозиція залежить від...
 - 1) норми резервування;
 - 2) ставки процента;
 - 3) номінального ВВП;
 - 4) державних видатків.
3. Збільшення коефіцієнта депонування сприяє...
 - 1) зменшенню готівкових грошей у населення;
 - 2) збільшенню готівкових грошей у населення;
 - 3) не впливає на зміну кількості готівкових грошей у населення;
 - 4) зростанню рівня цін.
4. Між цінами на облігації і процентною ставкою...
 - 1) обернена залежність;
 - 2) пряма залежність;
 - 3) немає залежності;
 - 4) немає правильної відповіді.
5. Представниками “кембріджської школи” були...
 - 1) Й. Шумпетер, П. Самуельсон;
 - 2) І. Фішер, М. Фрідмен;
 - 3) А. Маршалл, А. Пігу;
 - 4) Дж. М. Кейнс, А. Сміт.

6. *На ринку капіталів продають і купують...*

- 1) боргові зобов'язання та цінні папери, термін погашення яких – до одного року;
- 2) боргові зобов'язання і цінні папери, термін погашення яких – більше одного року;
- 3) короткострокові цінні папери;
- 4) правильні відповіді 1) і 2).

7. *Ринок цінних паперів охоплює...*

- 1) кредитні відносини та відносини спільного володіння;
- 2) відносини, що виникають з приводу акумуляції кредитними установами коштів і надання їх у позику;
- 3) відносини з приводу розподілу та перерозподілу доходів економічних суб'єктів;
- 4) виробничі відносини.

8. *Попит на гроші необхідно розглядати як...*

- 1) запас грошей;
- 2) потік грошей;
- 3) запас і потік грошей;
- 4) немає правильної відповіді.

9. *Згідно з Дж. М. Кейнсом, існують такі мотиви попиту на гроші?*

- 1) трансакційний, нагромадження, узгодження;
- 2) прибутковості, обачності, спекулятивний;
- 3) трансакційний, обачності, спекулятивний;
- 4) операційний, нагромадження, узгодження.

10. *Втрати володіння грошима – це втрати, яких зазнає суб'єкт ринку внаслідок...*

- 1) підвищення рівня доходу, який дають облігації;
- 2) зниження рівня доходу, який дають облігації;
- 3) незмінності доходу, який дають облігації;
- 4) обидві відповіді неправильні.

11. *Сукупний попит на реальні грошові залишки обчислюється як...*

- 1) $M^d = f_1(Y) + f_2(i)$;
- 2) $M^d = k \cdot P \cdot Y$;
- 3) $M^d = k_0 + \sum_{n=1}^{\infty} \left(P_n \cos \frac{n\pi x}{M_d} + Q_n \sin \frac{n\pi x}{M_d} \right) (V + M)^n$;
- 4) $M^d = \frac{\sum \Pi - \sum K + \sum \Pi - \sum \text{ВП}}{K_0}$.

12. *При зростанні пропозиції грошей, рівноважна процентна ставка...*

- 1) зросте;

- 2) знизиться;
- 3) не зміниться;
- 4) незначно зросте і стабілізується.

13. Збільшення коефіцієнта резервування сприяє...

- 1) зменшенню резервів комерційних банків;
- 2) збільшенню резервів комерційних банків;
- 3) не впливає на обсяг резервів комерційних банків;
- 4) зростанню рівня цін.

14. Між номінальним ВВП та операційним попитом на гроші існує...

- 1) обернена залежність;
- 2) пряма залежність;
- 3) немає залежності;
- 4) немає правильної відповіді.

15. Спрощена формула функції попиту на гроші М. Фрідмена виглядає так...

- 1) $M^d/P = f_1(Y) + f_2(i)$;
- 2) $M^d/P = (k \cdot P \cdot Y)$;
- 3) $M^d/P = k_0 + \sum_{n=1}^{\infty} \left(P_n \cos \frac{n\pi x}{M_d} + Q_n \sin \frac{n\pi x}{M_d} \right) (V + M)^n$;
- 4) $M^d/P = f(r^b, r^e, \pi^e, W)$.

16. За незмінної пропозиції грошей та постійного рівня цін, зростання доходу призведе до:

- 1) зростання попиту на гроші і зниження процентної ставки;
- 2) зростання попиту на гроші і процентної ставки;
- 3) зменшення і попиту на гроші, і процентної ставки;
- 4) збільшення попиту на гроші і незмінності процентної ставки.

17. Яке твердження не є вірним?

- 1) зростання процентної ставки зменшує попит на гроші як активи;
- 2) зі зниженням доходу, попит на гроші для операцій зменшується;
- 3) зі зниженням процентної ставки, попит на гроші для операцій зростає;
- 4) зі зростанням ціни облігації, процентна ставка знижується.

18. У випадку зростання номінального ВВП:

- 1) попит на гроші для операцій і сукупний попит на гроші зменшаться;
- 2) попит на гроші для операцій знизиться, а сукупний попит на гроші не зміниться;
- 3) попит на гроші для операцій і сукупний попит на гроші зростуть;
- 4) попит на гроші для операцій збільшиться, а сукупний – не зміниться.

19. При зростанні реальної процентної ставки:

- 1) попит на гроші як активи зростає, а сукупний попит на гроші зменшиться;
- 2) попит на гроші для операцій знизиться, а сукупний попит на гроші не зміниться;
- 3) попит на гроші як активи і сукупний попит на гроші зростуть;
- 4) попит на гроші для операцій не зміниться, а сукупний – зростає.

20. Яке твердження невірне:

- 1) попит на гроші для операцій не залежить від процентної ставки;
- 2) між попитом на гроші як активи та процентною ставкою існує обернено пропорційна залежність;
- 3) зниження номінального доходу за незмінної пропозиції грошей підвищує процентну ставку;
- 4) попит на гроші для операцій прямо пропорційний номінальному ВВП.

Задачі

Задача 1. Величина попиту на гроші (M_d) залежить від рівня процентної ставки (i) так: $M_d = 140 - 4 * i$; (M_d і ВВП – млрд. грн., i -%). Визначити швидкість обігу грошей V , якщо попит на гроші (M_d) дорівнює пропозиції грошей (M_s), ВВП = 230 млрд. грн., а процентна ставка – 10%.

Задача 2. Обсяг товарів, вироблених протягом року в країні, становить 750 тис. одиниць, ціна одиниці - 150 грн., фізичні та юридичні особи постійно зберігають у формі грошових залишків 40% свого номінального доходу. Визначити обсяг додаткового попиту на грошову масу.

Задача 3. Обсяг продукту, вироблений протягом попереднього року, становить 750 тис. од., ціна одиниці продукту - 120 грн, фізичні та юридичні особи постійно зберігають у формі грошових залишків 70% свого номінального доходу. Визначте додатковий попит на грошову масу.

Задача 4. У банк «А» внесено на депозитний рахунок вклад у сумі 4 000 грн. Норма обов'язкового резервування становить 15%. Тому певна сума перераховується на резервний рахунок у Центральному Банку, а решта становитиме надлишкові резерв. А оскільки банку не вигідно утримувати в касі готівку, то банк розмістить свій надлишковий резерв в іншому банку чи небанківській установі на тих самих умовах. У такий спосіб банк «Б» отримає нову депозитну суму. Банк «Б» зробить аналогічно. Вирахувати обов'язкові і наднормові резерви та величину кредитного мультиплікатора для трьох банків.

Банки	Нові депозити	Обов'язкові резерви	Позики, інвестиції
А	4 000		

Б			
В			
Загальна сума			

Задача 5. Знайти норму обов'язкового резервування, якщо величина грошового мультиплікатора становить 5.

Задача 6. Готівка поза банками становить 90 млрд. грн., готівка в касах банків - 15 млрд. грн. На поточних рахунках фізичних та юридичних осіб у банках розміщено 10 млрд. грн., на строкових рахунках - 30 млрд. грн. Норма обов'язкового резервування становить 20%. Визначити величину грошово-кредитного мультиплікатора.

Задача 7. Знайти значення грошового мультиплікатора M_1 , якщо розмір грошової бази становить 600 млн. грн, грошовий агрегат M_1 - 1 500 млн. грн.

Тема 4. Грошові системи

Питання для самостійного опрацювання

1. Розвиток грошової системи в Україні
2. Регламентация безготівкового грошового обігу у грошових системах різних країн.

Виберіть правильну відповідь

1. Законодавчо обумовлена форма організації грошового обігу в державі – це...
 - 1) емісійна система;
 - 2) форма грошей;
 - 3) грошова одиниця;
 - 4) грошова система.
2. До елементів грошової системи України не належить...
 - 1) найменування грошової одиниці;
 - 2) регламентация режиму валютного курсу;
 - 3) металевий вміст національної грошової одиниці;
 - 4) види та купюрність грошових знаків.
3. Грошова система, що ґрунтується на використанні двох металів як грошей, - це...
 - 1) дуалізм;

- 2) біметалізм;
 - 3) подвійний монетаризм;
 - 4) параметалізм.
4. *За характером регулювання валютних відносин у державі виділяють грошові системи...*
- 1) регульовані;
 - 2) ринкового типу;
 - 3) неринкового типу;
 - 4) відкритого типу.
5. *До якого типу належить грошова система, у якій передбачене використання валютних обмежень?*
- 1) ринкового;
 - 2) неринкового;
 - 3) відкритого;
 - 4) закритого.
6. *Наявність обмежень функціонування грошей, розмежування сфер готівкового і безготівкового грошового обігу характерні для грошових систем...*
- 1) ринкового типу;
 - 2) закритого типу;
 - 3) неринкового типу;
 - 4) саморегульованих.
7. *Система паралельної валюти – це різновид біметалізму, за якого ...*
- 1) співвідношення між золотими і срібними монетами визначає держава;
 - 2) один із видів монет карбують у закритому порядку;
 - 3) співвідношення між золотими і срібними монетами визначається стихійно на ринкових засадах;
 - 4) паралельно з золотими і срібними монетами в обігу є мідні монети.
8. *За якої грошової системи національну грошову одиницю обмінюють на іноземну валюту, розмінну на золото?*
- 1) паралельного стандарту;
 - 2) золотодевізного стандарту;
 - 3) золотозливкового стандарту;
 - 4) золотомонетного стандарту.
9. *Яке з тверджень не відповідає принципам функціонування золотомонетного стандарту?*
- 1) золото виконує всі функції грошей;
 - 2) відсутність валютних обмежень;
 - 3) стабільність валютних курсів;

4) стабільність процентних ставок.

10. Коли в Україні було введено в обіг національну грошову одиницю гривню та її соту частину копійку?

- 1) у вересні 1996 р.;
- 2) у грудні 1991 р.;
- 3) у березні 1992 р.;
- 4) у жовтні 1991 р.

11. Золоті монети були вилучені з готівкового обігу у ...

- 1) 10 – 20-ті роки ХХ ст.;
- 2) 20 – 30-ті роки ХХ ст.;
- 3) 40 – 50-ті роки ХХ ст.;
- 4) 70-ті роки ХХ ст.

12. Що не є ознакою сучасних грошових систем...

- 1) зростання частки безготівкового обігу і зниження обігу готівки;
- 2) хронічна знецінення грошей;
- 3) золотий вміст національної грошової одиниці;
- 4) зростання ролі держави у регулювання грошового обігу.

13. Демонетизація золота означає...

- 1) золотовалютні резерви держави знижуються;
- 2) золото перестає виконувати будь-які функції грошей;
- 3) тезаврація золота домогосподарствами припиняється;
- 4) золоті монети перестають карбуватися.

14. Яке твердження неправильне?

- 1) регульовані грошові системи мають особливий механізм регулювання пропозиції грошей;
- 2) У грошових системах ринкового типу грошовий обіг регулюється економічними важелями;
- 3) Закриті грошові системи передбачають використання валютних обмежень;
- 4) У грошових системах відкритого типу втручання держави в регулювання валютних відносин є значним.

15. Саморегульовані грошові системи ґрунтуються на...

- 1) біметалізмі;
- 2) монометалізмі;
- 3) біметалізмі та монометалізмі;
- 4) системі паперово-кредитного обігу.

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

Питання для самостійного опрацювання

1. Динаміка інфляційного процесу та його причини в Україні.
2. Причини інфляції у вченнях монетаристів та кейнсіанців.

Виберіть правильну відповідь

1. Найчастіше у засобах масової інформації використовують такий показник інфляції, як...
 - 1) індекс споживчих цін;
 - 2) індекс цін виробників;
 - 3) індекс імпортних цін;
 - 4) індекс Фішера.
2. Що спричиняє інфляцію пропозиції?
 - 1) зростання споживчих видатків;
 - 2) збільшення інвестиційних видатків;
 - 3) зростання витрат виробництва;
 - 4) зростання державних закупівель;
 - 5) усі відповіді неправильні.
3. Рівняння $M \cdot V = P \cdot Q$ сформулював...
 - 1) Ірвінг Фішер;
 - 2) Девід Г'юм;
 - 3) Мілтон Фрідман;
 - 4) Адам Сміт.
 - 5) Альфред Маршалл
4. Якого виду інфляції не існує?
 - 1) помірна;
 - 2) галопуюча;
 - 3) гіперінфляція;
 - 4) проста.
5. Соціально-економічними наслідками інфляції не є...
 - 1) перерозподіл майна і доходів між боржниками і кредиторами;
 - 2) зниження рівня життя населення;
 - 3) зниження ефективності функціонування національної економіки;
 - 4) зниження процентних ставок;
 - 5) збільшення безробіття в країні.

6. Показник, що відображає відсоток річного реального ВВП, яким потрібно пожертвувати задля зниження інфляції на 1%, називають...
- 1) коефіцієнтом Оукена;
 - 2) коефіцієнтом інфляційних утрат;
 - 3) коефіцієнтом дезінфляційних утрат;
 - 4) коефіцієнтом дефляційних утрат;
 - 5) усі перелічені відповіді неправильні.
7. Складовими антиінфляційної стратегії уряду, зазвичай, є...
- 1) ефективна монетарна політика;
 - 2) впорядкування державних фінансів;
 - 3) раціоналізація структури національної економіки;
 - 4) збалансування зовнішньоекономічної діяльності;
 - 5) усі перелічені заходи.
8. Коректування економічних показників на рівень інфляції, який менше 100%, називають...
- 1) інфлюванням;
 - 2) дефлюванням;
 - 3) дезінфлюванням;
 - 4) індексацією;
 - 5) усі перелічені відповіді неправильні.
9. Україна офіційно запровадила таргетування інфляції з...
- 1) 01.02.2015 р.;
 - 2) 09.01.2011 р.;
 - 3) 16.10.2004р.;
 - 4) 07.09.2005 р.;
 - 5) усі перелічені відповіді неправильні.
10. Яка з економічних шкіл стверджує, що політика дезінфляції не спричиняє втрат виробництва...
- 1) неокласична;
 - 2) неокейнсіанська;
 - 3) марксистська;
 - 4) історична.
11. Що не є причиною інфляції попиту?
- 1) надмірні державні видатки;
 - 2) збільшення чистого експорту;
 - 3) стимулювальна монетарна політика;
 - 4) монополізація окремих галузей національної економіки.
12. До якого типу грошових реформ належить грошова реформа в Україні 1996 р.?

- 1) формального типу;
- 2) конфіскаційного типу з деномінацією грошового обігу;
- 3) паралельна неконфіскаційного типу;
- 4) одномоментна неконфіскаційного типу.

13. За який термін відбувається введення в обіг нових грошей за одномоментних грошових реформ?

- 1) за один день;
- 2) за два дні;
- 3) від семи до п'ятнадцяти днів;
- 4) від п'яти до семи днів.

14. До якого типу належить грошова реформа, за якої купюри одного зразка замінюють купюрами іншого зразка, а масштаб цін не змінюється?

- 1) конфіскаційного;
- 2) паралельного;
- 3) формального;
- 4) реформа з деномінацією грошового обігу.

15. У разі використання якого типу грошових реформ зниження запасу грошей, доходів і цін відбувається за єдиним коефіцієнтом для всіх економічних суб'єктів однаково, незалежно від поданих до обміну запасів старих грошей чи інших критеріїв?

- 1) конфіскаційного;
- 2) неконфіскаційного;
- 3) формального;
- 4) паралельного.

16. Для якого типу грошових реформ характерна зміна масштабу цін?

- 1) формального;
- 2) з деномінацією грошового обігу;
- 3) паралельного;
- 4) конфіскаційного типу без деномінації грошового обігу.

17. Яке з перелічених тверджень не відповідає головним завданням грошової реформи в Україні 1996 р.?

- 1) заміна українського карбованця на гривню;
- 2) зміна масштабу цін;
- 3) оголошення недійсними старих грошових знаків і вилучення їх з обігу;
- 4) створення стабільної грошової системи.

18. Грошова реформа формального типу передбачає...

- 1) оголошення недійсними старих грошових знаків і вилучення їх з обігу;
- 2) заміну купюр одного зразка купюрами іншого зразка без зміни масштабу цін;

- 3) зміну масштабу цін;
 4) перебудову чинної системи грошово-валютних і кредитних відносин.
19. *Функціонування рубля в грошовому обігу на території України припинено...*
- 1) з листопада 1992 р.;
 2) з вересня 1996 р.;
 3) з грудня 1994 р.;
 4) з серпня 1991 р.
20. *Який рівень деномінації українського карбованця щодо гривні було обрано в процесі проведення грошової реформи в Україні 1996 р.?*
- 1) 100 : 1;
 2) 1 000 : 1;
 3) 10 000 : 1;
 4) 100 000 : 1.
21. *Коли введено в дію Монетний двір Національного банку України?*
- 1) 1991 р.;
 2) 1994 р.;
 3) 1998 р.;
 4) 1996 р.

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

Питання для самостійного опрацювання

1. *Причини девальвації національної грошової одиниці в Україні.*
 2. *Валютні інтервенції та їх роль у стабілізації обмінного курсу гривні.*

Виберіть правильну відповідь

1. *Валюта визначається як:*
- 1) грошові знаки іноземних держав та інші кредитні й платіжні документи, які визначають в іноземних грошових одиницях та використовують у міжнародних розрахунках;
 2) гроші іноземних держав та їхні золотовалютні резерви;
 3) офіційні запаси іноземних грошей у центральному банку та фінансових організаціях країн;
 4) грошові знаки іноземних держав, що перебувають на рахунках центрального банку.
2. *Що не є ознакою резервної валюти?*

- 1) грошово-кредитні знаки економічно розвинутих країн;
 - 2) використання у міжнародних розрахунках;
 - 3) нагромадження валюти населенням;
 - 4) вільна конвертація валюти;
 - 5) нагромадження валюти центральними банками у вигляді резервів.
3. *Грошова одиниця, що має здатність вільно без обмежень обмінюватись на усі інші іноземні валюти і платіжні засоби є*
- 1) вільно конвертованою;
 - 2) не конвертованою;
 - 3) частково конвертованою;
 - 4) конвертованою за капітальними операціями.
4. *Валютний курс – це:*
- 1) ціна на кредитні ресурси, що встановлюється на міжбанківському ринку;
 - 2) ціна, зафіксована у форвардних та ф'ючерсних контрактах;
 - 3) ціна облігацій, встановлена на ринку капіталів;
 - 4) ціна грошової одиниці однієї країни, виражена у грошових одинцях іншої.
5. *Що характеризує фіксований валютний курс?*
- 1) курс, що визначається ринковою кон'юктурою;
 - 2) курс, що складається на ринку під впливом попиту та пропозиції національної та іноземної валют;
 - 3) курс, що цілеспрямовано змінюється внаслідок дій центрального банку;
 - 4) твердий паритет національної грошової одиниці щодо іноземних валют;
6. *Пряме котирування валюти передбачає:*
- 1) вираження вартості іноземної валюти у національній валюті;
 - 2) вираження вартості національної валюти у іноземній валюті;
 - 3) вираження вартості національної валюти у певній кількості товарів і послуг;
 - 4) вираження вартості іноземної вати у певній кількості товарів і послуг;
7. *Крос-курс – це:*
- 1) курс, за яким банки купують іноземну валюту;
 - 2) курс, за яким банки продають іноземну валюту;
 - 3) співвідношення між двома валютами, яке визначають згідно з їхнім курсом стосовно третьої валюти;
 - 4) курс купівлі чи продажу валюти на певну дату в майбутньому.
8. *Суб'єктами валютного ринку є:*

- 1) Національний банк України;
- 2) фізичні та юридичні особи;
- 3) комерційні банки;
- 4) усі відповіді вірні.

9. *Маркет-мейкери* - це:

- 1) учасники валютного ринку, що мають на меті отримання доходу від динаміки валютного курсу;
- 2) учасники ринку, що заробляють на різниці валютних курсів;
- 3) учасники ринку, що визначають валютні курси та активно впливають на функціонування ринку;
- 4) учасники ринку, що здійснюють операції за дорученням клієнтів.

10. *Об'єктом купівлі-продажу на валютному ринку є:*

- 1) кредитні ресурси;
- 2) цінні папери;
- 3) національні та іноземні грошові одиниці;
- 4) страхові поліси.

11. *За видами валютних операцій у складі міжбанківського валютного ринку не виділяють:*

- 1) своп-ринок;
- 2) спот-ринок;
- 3) тод-ринок;
- 4) форвардний ринок.

12. *Арбітражери* – це:

- 1) учасники ринку, що зароблять на динаміці валютних курсів;
- 2) учасники ринку, що заробляють на різниці курсів;
- 3) учасники ринку, що визначають валютні курси;
- 4) учасники ринку, що здійснюють валютні операції за дорученням клієнтів.

13. *Пряме втручання центрального банку в операції на валютному ринку для впливу на валютних курс національної грошової одиниці через операції купівлі-продажу іноземних валют – це...*

- 1) валютні свопи;
- 2) валютне регулювання;
- 3) валютні інтервенції;
- 4) валютне котирування.

14. *Девальвація національної валюти означає, що:*

- 1) купівельна спроможність національної валюти знизилась;
- 2) кількість грошей в обігу зменшилась;

- 3) обмінний курс національної валюти знизився по відношенню до інших валют;
- 4) обсяг золотовалютних резервів країни знизився.

15. Ямайська валютна система створена у...

- 1) січні 1976 р.;
- 2) липні 1944 р.;
- 3) грудні 1945 р.;
- 4) березні 1971 р.

16. Яка ознака не характеризує сучасну валютну систему?

- 1) встановлення фіксованих валютних курсів;
- 2) повна демонетизація золота;
- 3) ліквідація золотого вмісту національних валют;
- 4) розширення кола резервних валют.

ПИТАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ №1

1. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей.

2. Форми грошей та їх еволюція. Роль держави у створенні грошей.
3. Суть грошей.
4. Гроші як гроші і гроші як капітал.
5. Вартість грошей.
6. Що зумовило походження грошей?
7. Охарактеризуйте основні труднощі обміну?
8. Охарактеризуйте класичну банкноту.
9. Що таке переказний вексель? Назвіть його реквізити.
10. Дайте визначення чека. Охарактеризуйте головні види чеків.
11. Проаналізуйте рівняння обміну І. Фішера.
12. Форми грошей та їх еволюція. Роль держави у створенні грошей.
13. Що таке масштаб цін? Як змінювалось його тлумачення в процесі еволюції форм грошей?
14. У чому полягає “грошове правило” М. Фрідмена?
15. Опишіть відмінності золотозливкового та золотодевізного стандартів.
16. Що таке грошова реформа? Назвіть причини, що зумовлюють необхідність проведення грошової реформи в державі.
17. Як швидкість обігу грошей впливає на економічні процеси в державі?
18. У який період проводили грошову реформу в Україні під час запровадження гривні як національної валюти? До якого типу грошових реформ її можна зачислити?
19. З якою метою Верховна Рада України ухвалила постанову про введення на території України з 01.01.1992 р. купонів багаторазового використання?
20. Що таке білонна монета?
21. Назвіть головні реквізити простого векселя.
22. Де і коли вперше почали карбувати монети?
23. Охарактеризуйте основні труднощі обміну?
24. Які функції виконують гроші?
25. Порівняйте рівняння обміну І. Фішера з “кембриджським рівнянням”.
26. Проаналізуйте рівняння обміну І. Фішера.
27. Що таке масштаб цін? Як змінювалось його тлумачення в процесі еволюції форм грошей?
28. Що таке біметалізм? Які різновиди біметалізму Ви знаєте? У чому полягає відмінність між ними?
29. Що таке ринок капіталів?
30. Функція міри вартості, її суть.
31. Функції засобу обігу і засобу платежу.
32. Функція засобу нагромадження.
33. Світові гроші.
34. Роль грошей у ринковій економіці.

35. Поняття грошового обороту. Суб'єкти та основні ринки грошового обороту.
36. Потоки грошового обороту.
37. Структура грошового обороту.
38. Поняття грошової маси. Принципи побудови показників грошової маси.
39. Швидкість обігу грошей.
40. Закон грошового обігу.
41. Зміна маси грошей в обороті. Грошово-кредитний мультиплікатор.
42. Суть грошового ринку та його інструменти. Суб'єкти грошового ринку.
43. Структура грошового ринку.
44. Суть і мотиви попиту на гроші.
45. Чинники впливу на попит на гроші.
46. Суть пропозиції грошей. Формування пропозиції грошей і його чинники.
47. Механізм формування відносної вартості і ціни грошей.
48. Вплив на ринок змін у попиті і пропозиції грошей.
49. Поняття грошової системи та її елементи.
50. Основні типи грошових систем та їх еволюція.
51. Становлення і розвиток грошової системи України.
52. Суть інфляції, її причини, форми та наслідки.
53. Державне регулювання інфляції.
54. Особливості інфляційного процесу в Україні.
55. Поняття грошової реформи та її цілі.
56. Види грошових реформ.
57. Грошова реформа в Україні, її етапи та наслідки.
58. Поняття валюти. Конвертованість валюти.
59. Загальна характеристика і структура валютного ринку.
60. Функції та операції валютного ринку. Валютний курс.
61. Поняття і структура валютної системи.
62. Валютна політика. Валютне регулювання.

Тема 7. Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм

Питання для самостійного опрацювання

1. Наслідки державного регулювання у кількісній теорії грошей.
2. Рекомендації монетаристів для стабілізації темпу інфляції.

Виберіть правильну відповідь

1. Монетаризм виник у...
 - 1) 30-х роках XX ст. у Франції;
 - 2) 90-х роках XIX ст. у Великій Британії;
 - 3) 50-х роках XX ст. у США;
 - 4) 70-х роках XX ст. у Німеччині.
2. Яка з грошових теорій побудована на постулаті пропорційності?
 - 1) кількісна;
 - 2) еволюційна;
 - 3) раціоналістична;
 - 4) металістична.
3. Монетарне правило М. Фрідмена полягає в тому, що пропозиція грошей щорічно повинна зростати відповідно до зростання ВВП на...
 - 1) 1 – 2%;
 - 2) 3 – 5%;
 - 3) 6 – 7%;
 - 4) 8 – 9%.
4. Кількісна теорія грошей зародилась у...
 - 1) X ст.;
 - 2) XVI ст.;
 - 3) XVII ст.;
 - 4) XVIII ст.
5. Яке з тверджень не притаманне кількісній теорії грошей?
 - 1) купівельна сила грошей, як і ціни товарів, встановлюється на ринку;
 - 2) купівельна спроможність грошей обернено пропорційна, а рівень цін прямо пропорційний до їхньої кількості;
 - 3) оголошення грошей абстрактними рахунковими одиницями;
 - 4) подвоєння кількості грошей в обігу, подвоює ціни.
6. Трансакційний варіант кількісної теорії грошей розроблений...
 - 1) А. Маршаллом;
 - 2) І. Фішером;
 - 3) А. Пігу;
 - 4) Дж. М. Кейнсом.

7. Кембріджське рівняння має вигляд...

- 1) $M \cdot V = P \cdot Q$;
- 2) $M^d = k \cdot P \cdot Y$;
- 3) $M = m \cdot B$;
- 4) $M = PQ^2$

8. Першим із учених намагався пояснити причини “революції цін” у Західній Європі...

- 1) Д. Рікардо;
- 2) Дж. М. Кейнс;
- 3) Ж. Боден;
- 4) Д. Юм.

Тема 8. Кредит у ринковій економіці

Питання для самостійного опрацювання

1. Кредит як інструмент стимулювання темпів економічного зростання.

2. Недоліки іпотечного кредитування у США та їх вплив на світову фінансову кризу.

Виберіть правильну відповідь

1. Головними функціями кредиту є...

- 1) інформаційна, ревізійна, контрольньо-стимулювальна;
- 2) перерозподільна, емісійна, контрольньо-стимулювальна;
- 3) емісійна, інформаційна, платіжна;
- 4) рівноважна, емісійна, стимулювальна.

2. Типи кредитних відносин визначають ...

- 1) за об'єктом кредиту;
- 2) за рівнем процентної ставки;
- 3) за терміном кредиту;
- 4) за суб'єктами кредиту.

3. Рівень позикового процента залежить від таких макроекономічних чинників:

- 1) облікова ставка центрального банку, рівень інфляції, розмір кредиту;
- 2) розмір кредиту, термін кредиту, рівень ризику;
- 3) рівень інфляції, рівень конкуренції між банками, попит і пропозиція на кредитному ринку;
- 4) коливання валютного курсу, рівень інфляції, об'єкт кредитування.

4. Реальна процентна ставка залежить від...

- 1) попиту і пропозиції кредитних ресурсів;
- 2) інфляції;
- 3) номінальної процентної ставки;
- 4) правильні відповіді 2) і 3).

5. На рівень депозитного процента впливають такі мікроекономічні чинники...

- 1) вид вкладу, термін вкладу, рівень облікової ставки центрального банку;
- 2) рівень облікової ставки, стан грошового ринку, вид вкладу;
- 3) рівень облікової ставки, попит і пропозиція на грошовому ринку, рівень інфляції;
- 4) термін депозиту, характер клієнта, валюта депозиту.

6. Дисконтний процент сплачують...

- 1) повною сумою кредитної угоди наприкінці дії кредитної угоди;
- 2) частинами в процесі виконання кредитної угоди;
- 3) повною сумою відразу під час надання кредиту;
- 4) двома частинами в процесі дії кредитної угоди.

7. Банки не надають кредити такого виду:

- 1) комерційний;
- 2) споживчий;
- 3) іпотечний;
- 4) авальний

8. Позики, за якими банк переносить терміни повернення на пізніший час, називають...

- 1) пролонгованими;
- 2) онкольными;
- 3) овердрафтними;
- 4) бланковими.

9. Споживчий кредит можна надавати у формі...

- 1) лише грошовій;
- 2) лише товарній;
- 3) грошовій і товарній.
- 4) немає правильної відповіді.

10. У товарній формі видають такі види кредиту...

- 1) комерційний кредит, овердрафт, револьверний кредит;
- 2) комерційний кредит, споживчий кредит (у разі реалізації товарів у кредит через магазини), лізинг;

3) комерційний кредит, споживчий кредит (у випадку реалізації товарів у кредит через магазини), іпотека;

4) комерційний кредит, овердрафт, іпотека.

11. *Придбання права вимоги у грошовій формі на дебіторську заборгованість з прийняттям банком ризику виконання такої вимоги передбачає...*

1) лізинг;

2) авальний кредит;

3) факторинг;

4) акцептний кредит.

Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку

Питання для самостійного опрацювання

1. *Інститут фінансового посередництва у системі інституційного забезпечення економічного розвитку.*

2. *Перспективи розвитку фінансового посередництва в Україні та чинники, що їх визначають.*

Виберіть правильну відповідь

1. *Поява фінансового посередництва не пов'язана із...*

1) виникненням грошей;

2) виникненням кредитних відносин;

3) формуванням інституту приватної власності;

4) усім переліченим.

2. *Фінансові посередники – це...*

1) спеціалізовані інститути, які опосередковують рух фінансових ресурсів;

2) учасники фінансового ринку, що залучають кошти та вкладають їх у різноманітні фінансові активи;

3) інститути, що забезпечують переміщення фінансових ресурсів від власника капіталу до його споживача;

4) установи, що забезпечують виконання усього переліченого.

3. *Перевагою фінансового посередництва не є...*

- 1) можливість оперативно розмістити вільні кошти кредитора в дохідні активи;
- 2) скорочення витрат на переміщення вільних фінансових ресурсів від кредитора до позичальника;
- 3) послаблення фінансових ризиків для суб'єктів грошового ринку через перекладення значної частини з них на фінансових посередників;
- 4) можливість регулювання обсягу золотовалютних резервів для впливу на реальні економічні змінні.

4. *До функцій фінансових посередників не належить...*

- 1) формування ринкових цін на фінансові послуги та фінансові активи;
- 2) фінансове забезпечення інвестиційних процесів;
- 3) торгівля фінансовими інструментами;
- 4) зниження рівня ліквідності фінансових інструментів.

5. *За функціональними особливостями фінансових посередників можна розділити на...*

- 1) фінансових посередників, що отримують доходи у вигляді маржі (різниці відсотків на вхідні й вихідні фінансові потоки), та фінансових посередників, які працюють за фіксовану винагороду (комісійні);
- 2) фінансові установи, що взаємодіють з клієнтом особисто, та фінансові установи, які спілкуються з клієнтами за допомогою електронних засобів зв'язку;
- 3) депозитні, кредитні, договірні ощадні й інвестиційні фінансові інститути;
- 4) центральні та ділові фінансові установи.

6. *Спільними рисами банків та небанківських фінансових установ не є...*

- 1) функціонування у секторі опосередкованого фінансування;
- 2) вкладення тимчасово вільних коштів для отримання інвестиційного доходу;
- 3) перерозподіл ризиків шляхом диверсифікації вкладення коштів;
- 4) виконання функцій фінансових супермаркетів.

7. *Діяльність банків і небанківських фінансових інститутів відрізняється за...*

- 1) видами фінансових послуг, що їх можуть надавати фінансові установи;
- 2) впливом на динаміку пропозиції грошей на фінансовому ринку;
- 3) необхідністю та ступенем регулювання з боку держави;
- 4) усіма переліченими критеріями.

Тема 10. Центральні банки

Питання для самостійного опрацювання

1. Часові лаги у монетарній політиці центральних банків.
2. Незалежність центральних банків та її вплив на їх ефективність.

Виберіть правильну відповідь

1. Готівку в обігу відображають...
 - 1) в активі балансу центрального банку;
 - 2) в пасиві балансу центрального банку;
 - 3) на позабалансових рахунках;
 - 4) на контокорентних рахунках.
2. До активу балансу Центрального банку належить ...
 - 1) готівка в обігу;
 - 2) цінні папери уряду;
 - 3) депозити уряду;
 - 4) цінні папери власного боргу.
3. Головним завданням центрального банку є...
 - 1) отримання прибутку;
 - 2) фінансування державного дефіциту;
 - 3) регулювання державного боргу;
 - 4) забезпечення стабільності національної грошової одиниці.
4. Які з перелічених статей відображені в активі балансу центрального банку?
 - 1) капітал банку;
 - 2) депозити казначейства;
 - 3) позики, надані комерційним банкам;
 - 4) готівка в обігу.
5. Які з перелічених статей відображені в пасиві балансу центрального банку?
 - 1) позики, надані комерційним банкам;
 - 2) цінні папери уряду;
 - 3) монетарне золото;
 - 4) готівка в обігу.
6. До функцій центрального банку України не належить...
 - 1) емісія банкнот;
 - 2) кредитування фізичних осіб і підприємств;

- 3) кредитування комерційних банків;
- 4) кредитування держави.

Тема 11. Комерційні банки

Питання для самостійного опрацювання

1. Переваги та недоліки зростання частки банків з іноземним капіталом в Україні.
2. Роль комерційних банків у стимулюванні економічного зростання та стримуванні інфляції.

Виберіть правильну відповідь

1. Актив комерційного банку не містить...
 - 1) готівки в касі;
 - 2) резервів у центральному банку;
 - 3) кредитів і цінних паперів;
 - 4) залучених коштів.
2. Найбільшу частку в структурі ресурсів комерційних банків становлять...
 - 1) власний капітал;
 - 2) позичені кошти;
 - 3) залучені кошти;
 - 4) немає правильної відповіді.
3. Банк набуває статусу спеціалізованого, якщо...
 - 1) 100% його активів є активами одного типу;
 - 2) понад 70% його активів є активами одного типу;
 - 3) понад 60% його активів є активами одного типу;
 - 4) понад 50% його активів є активами одного виду.
4. До основних функцій комерційного банку належить...
 - 1) залучення вкладів, інвестиційна та депозитна діяльність;
 - 2) залучення вкладів, надання кредитів, розрахунково-касове обслуговування;
 - 3) надання кредитів, надання гарантій і поручительств, операції з валютними цінностями;
 - 4) надання кредитів, розрахунково-касове обслуговування, операції з валютними цінностями.
5. Пасивні операції комерційних банків – це...

- 1) формування власного капіталу, залучення коштів у клієнтів, отримання кредитів на міжбанківському ринку і в центральних банків;
 - 2) надання кредитів клієнтам, формування власного капіталу, отримання кредитів на міжбанківському ринку і в центральних банків;
 - 3) формування власного капіталу, залучення коштів у клієнтів, здійснення банківських інвестицій;
 - 4) здійснення банківських інвестицій, надання кредитів, купівля цінних паперів.
6. *Активні операції комерційних банків – це...*
- 1) формування власного капіталу;
 - 2) розміщення ресурсів для отримання доходів;
 - 3) залучення коштів у клієнтів;
 - 4) правильні відповіді 1) і 3).
7. *За видами операцій комерційні банки поділяють на...*
- 1) універсальні та спеціалізовані;
 - 2) міжнародні, національні, місцеві;
 - 3) клірингові, ощадні, кооперативні;
 - 4) державні, приватні, зі змішаною формою.

Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною

Питання для самостійного опрацювання

1. *Роль програм SBA та EFF у стабілізації обмінного курсу гривні.*
2. *Діяльність Світового банку в Україні.*

Виберіть правильну відповідь

1. *Міжнародний валютний фонд створений...*
 - 1) 1867р. на Паризькій конференції;
 - 2) 1922р. на Генуезькій конференції;
 - 3) 1944р. на Бреттон-Вудській конференції;
 - 4) 1976р. на Ямайській конференції;
2. *До цілей створення МВФ не належить...*
 - 1) сприяння розвитку міжнародного співробітництва у валютно-фінансовій сфері;

- 2) підтримання стабільних валютних курсів держав-учасниць;
- 3) сприяння підтриманню рівноваги платіжних балансів держав-учасниць;
- 4) заборона доступу держав-учасниць до ресурсів МВФ.

3. *Механізм кредитування МВФ stand-by запроваджено з метою...*

- 1) надання кредитів на термін від чотирьох з половиною до десяти років для підтримки структурних реформ держав учасниць;
- 2) надання кредитів на термін від трьох до п'яти років для подолання дефіциту платіжного балансу за умов посткризових ситуацій, що виникли внаслідок воєнно- політичних конфліктів;
- 3) надання кредитів на термін від трьох до п'ятироків для подолання проблем платіжного балансу короткотермінового характеру;
- 4) надання кредитів на термін від п'яти з половиною до десяти років для задоволення потреб фінансування платіжного балансу, пов'язаних із зовнішніми шокowymi змінами глобальної нанкової системи.

4. *До складу Групи Світового банку не входить...*

- 1) Міжнародна асоціація розвитку;
- 2) Міжнародний центр урегулювання інвестиційних суперечок;
- 3) Міжнародна фінансова корпорація;
- 4) Банк міжнародних розрахунків.

5. *Надання фінансової допомоги найбільш біднішим країнам світу у вигляді безвідсоткових позик і грантів для реалізації програм, спрямованих на прискорення економічного зростання, зменшення нерівності та поліпшення умов життя населення провадить...*

- 1) Міжнародна асоціація розвитку;
- 2) Міжнародний банк реконструкцій та розвитку;
- 3) Міжнародна фінансова корпорація;
- 4) Багатостороннє агентство гарантування інвестицій.

6. *Міжнародна фінансова корпорація займається...*

- 1) стимулювання стабільних надходжень інвестицій у приватний сектор країн, що розвиваються;
- 2) наданням фінансової допомоги у вигляді безвідсоткових позик і грантів найбільш біднішим країнам світу;
- 3) наданням середньо- і довготермінових кредитів під гарантії урядів;
- 4) стимулюванням прямих інвестицій у країни, що розвиваються, страхуючи їх від некомерційних ризиків.

7. *Яка з перелічених фінансових установ сприяє співробітництву між центральними банками та відіграє роль банку-агента та (або) банку-депозитарію під час проведення міжнародних кредитних та інших операцій своїх членів?*

- 1) Міжнародний банк реконструкції та розвитку;

- 2) Європейський банк реконструкції та розвитку;
- 3) Банк міжнародних розрахунків;
- 4) Європейський інвестиційний банк.

8. Коли і з якою метою створено Європейським банком реконструкції та розвитку?

- 1) 1991 р. для підтримки створення та розвитку приватного сектора;
- 2) 1930 р. для сприяння співробітництву між центральними банками;
- 3) 1958 р. для сприяння розвитку найменш розвинених районів країн Європейського Союзу;
- 4) 1946 р. для надання середньо- і довготермінових кредитів під гарантії урядів,

9. До функцій, передбачених статутом ЄБРР, не належить...

- 1) сприяння налагодженню, удосконаленню і розширенню конкурентоспроможної приватної підприємницької діяльності;
- 2) спрямування інвестицій на розвиток інфраструктури виробничої, фінансової та сфери послуг для підтримки малого й середнього бізнесу;
- 3) залучення національного та іноземного капіталу для фінансування підприємств малого й середнього бізнесу;
- 4) проведення спільних валютних інтервенцій центральних банків для підтримки курсів провідних валют.

10. Базельський комітет банківського нагляду працює під керівництвом...

- 1) Європейського банку реконструкції та розвитку,
- 2) Банку міжнародних розрахунків;
- 3) Європейського інвестиційного банку;
- 4) Міжнародного банку реконструкції та розвитку.

ПИТАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ №2

1. Класична кількісна теорія грошей та її основні постулати.

2. Яке головне завдання центрального банку?
3. Внесок Кейнса в розвиток кількісної теорії грошей.
4. У чому полягає сутність кредиту?
5. У чому полягає суть депозитного процента і які чинники впливають на його рівень?
6. За якими ознаками можна класифікувати комерційні банки?
7. Розкрийте історію появи центральних банків.
8. Які функції виконує процент?
9. Трансакційний варіант кількісної теорії грошей І. Фішера.
10. «Кон'юнктурний варіант» теорії грошей М. І. Туган-Барановського.
11. Кембриджський варіант кількісної теорії грошей.
12. Внесок Кейнса в розвиток кількісної теорії грошей.
13. Сучасний монетаризм як альтернативний напрям кількісної теорії.
14. Сучасний кейнсіансько-монетаристський синтез у теорії грошей.
15. Необхідність і суть кредиту. Об'єкти і суб'єкти кредитних відносин.
16. Теорії кредиту.
17. Стадії руху кредиту. Принципи кредитування.
18. Функції кредиту.
19. Форми і види кредиту. Банківський кредит як переважаючий вид кредиту.
20. Економічні межі кредиту: поняття, причини та наслідки їх порушення.
21. Роль кредиту в ринковій економіці.
22. Позичковий процент і фактори, що на нього впливають. Роль процента.
23. Фінансовий посередник як суб'єкт грошового ринку.
24. Банки як провідні фінансові посередники.
25. Дайте характеристику активних операцій центрального банку.
26. Коли створено Національний банк України? Функції НБУ.
27. Чим пояснюють необхідність забезпечення незалежності центрального банку від виконавчої влади?
28. Коли і з якою метою створена Міжнародна асоціація розвитку?
29. Перелічіть головні цілі створення МВФ.

30. Який внесок у розвиток капіталотворчої теорії кредиту зробив англійський економіст Г. Маклеод?
31. Банківська система: принципи побудови та її структура.
32. Небанківські фінансово-кредитні установи і проблеми їх розвитку в Україні.
33. Чи впливає форма власності капіталу банку на його завдання і функції ?
34. Походження, функції та операції центральних банків.
35. Побудова і розвиток НБУ, його структура і функції.
36. Державне регулювання грошової сфери.
37. Які фінансові посередники належать до договірних ощадних інститутів? Чому?
38. Суть, цілі та типи грошово-кредитної політики.
39. Інструменти грошово-кредитної політики.
40. Поняття і класифікація банківських установ.
41. Операції банківських установ.
42. Коли і з якою метою створена Міжнародна асоціація розвитку?
43. Що таке Федеральна резервна система? У чому її особливість?
44. Які особливості діяльності спеціалізованих кредитних інститутів ФРН?
45. Як формують капітал Міжнародного банку реконструкції та розвитку?
46. Стабільність банківської системи і механізм її забезпечення.
47. Становлення банківської системи України.
48. Інновації в банківській справі.
49. Які функції виконує процент?
50. Інтеграційні процеси і створення міжнародних валютно-фінансових організацій.
51. Що таке кредитна спілка і які фінансові послуги вона може надавати? Що може бути об'єктом фінансування кредитних спілок?
52. Охарактеризуйте види банків залежно від спеціалізації.
53. Що таке банківські інвестиції?
54. Чи впливає форма власності капіталу банку на його завдання і функції

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Івасів Б. С. Гроші та кредит: [підруч.] / Б. С. Івасів. - Тернопіль.: Карт-бланш, 2005. — 528 с. – (2-ге вид., зі змін, і доп.)
2. Мишкін Ф. С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / С. Мишкін. - К.: Основи, 1999. - 963 с.
3. Реверчук С. К. Гроші та кредит: [підруч.] / С. К. Реверчук, В. І. Грушко, Л. І. Дмитриченко, І. Г. Скоморович, О. Ю. Сова. — К.: Знання, 2011. — 382 с.
4. Крупка М.І. Гроші та кредит: [навчальний посібник] / М.І. Крупка. – Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010.- 408 с.
5. Савлук М.І. Гроші та кредит: [підруч.] / М. І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна . - К.: КНЕУ, 2006. – 406 с.
6. Габбард Р. Г. Гроші, фінансова система та економіка: [підруч.пер.з англ.] / . Р. Г. Габбард. - К.: КНЕУ, 2004. - 889 с.
7. Щетинін А. І. Гроші та кредит: [підруч.] / А. І. Щетинін. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 432 с. – (вид. 2-ге, перероб. та доп.)
8. Закон України «Про банки та банківську діяльність» № 2121-14 від 07.12.2000 р. //www.zakon.rada.gov.ua.
9. Закон України «Про Національний банк України» № 694-14 від 20.05.1999 // www.zakon.rada.gov.ua.
10. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» // www.zakon.rada.gov.ua.
11. Панчишин С.М. Макроекономіка: [навчальний посібник] / С.М. Панчишин. - К.: Либідь, 2002. - 616 с. – (вид. 2-ге, стереотипне)
12. Мороз А. М. Банківські операції: [підруч.] / А. М. Мороз. - К.: КНЕУ, 2002. - 476 с. – (2-ге вид., випр. і доп.)
13. Блауг М. Економічна теорія в ретроспективі / М. Блауг; [пер. з англ. І. Дзюб] .- К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. - 670 с.
14. Голуб А. Г. Гроші, кредит, банки / А.Г. Голуб , Л. Семенюк , Т. Смовженко . - Львів: «Центр Європи», 1997. – 242 с.
15. Гриценко А. Архітектоніка монетарних стратегій і зарубіжний досвід їх формування і використання / А. Гриценко , Т. Кричевська . – К.:Вісник НБУ. - 2006. – 22 с. - (вид. № 2. - С. 8.)
16. Гриценко А. Основні засади побудови і запровадження середньострокової монетарної стратегії в Україні /А. Гриценко , Т. Кричевська . – К.:Вісник НБУ. - 2006. – 25 с. – (вид. № 7. - С. 8.)
17. Аранчій В. І. Гроші та кредит: [навч. посібник] / В. І.Аранчій, Л. М. Бойко, Л. В. Черненко . - Полтава: АСМУ, 2010. - 300 с.
18. Грудзевич Я. Розвиток інституційної основи грошово-кредитної політики и Україні / Я. Грудзевич . – К.:Вісник НБУ. - 2006. – 27 с. –

(вип.№ 6)

19. Демківський А.Р. Гроші та кредит / А.Р. Демківський. - К.: Дакор. - 2003. - 528 с.
20. Денисенко М.П. Гроші та кредит у банківській справі: [навч. посібник] / М.П. Денисенко. - К.: Алерта, 2009. - 478 с.
21. Дорофеева Н. В. З історії грошей України / Н. В.Дорофеева, З. М.. Комаринська . - Львів: ЛБІ НБУ, 2000. – 255 с.
22. Енциклопедія банківської справи України. — К.: «Молодь», 2001. - 680 с.
23. Євтух О. Кредит як соціально-економічне явище / О. Євтух . – К.: Вісник НБУ. - 2006. - (вип.№ 4. - С. 44.)
24. Зимовець В. В. Фінансове посередництво:[навч. посіб] / В. В . Зимовець., С. П. Зубик. - К.: КНЕУ, 2005. - 288 с.
25. Ильин В. В. Мания денег: история, философия, жизнь / В. В. Ильин. - К.: У БД НБУ, 2011. - 590 с.
26. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж.М Кейнс. - М.: Эконом- Ключ, 1992. – 315 с.
27. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: [Навч. посібник] / Д.І. Коваленко.. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 320 с.
28. Мазараки А. А. Философия денег / А. А. Мазараки , В. В Ильин.- К.: Київ, 2004. — 719 с.
29. Козак Ю Міжнародні організації: [навч. посібник] / Ю. Козак , В. Ковалевський, З. Кутайн. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 440 с.
30. Міщенко В. Методологічні та методичні проблеми запровадження таргетування інфляції / В. Міщенко . – К.: Вісник НБУ. - 2006. – (вип.№ 5. - С. 40)
31. Міщенко В. Г, Центральні банки: організаційно-правові засади / В. Г. Міщенко, В. Л. Кротюк. - К.: Знання, 2004.- 160 с.
32. Мочерний С. В. Банківська система України / С. В. Мочерний, Л. С. Тришак. - Львів: Тріада плюс, 2004. - 304 с.
33. Петрик О. Цілі та основні режими сучасної монетарної політики / О. Петрик. – К.: Вісник НБУ. - 2006. – (вип. № 6. - С. 6)
34. Рисін В.В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: [навч. посібник] / В.В. Рисін - К.: УБС НБУ, 2007. – 312 с.
35. Рисін В.В. Залучення заощаджень населення фінансовими посередниками / В.В. Рисін - Львів: ЛБІ НБУ, 2005. - 213с.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Тема 1. Сутність і функції грошей.....	4
Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки.....	6
Тема 3. Грошовий ринок.....	11
Тема 4. Грошові системи.....	15
Тема 5. Інфляція та грошові реформи.....	17
Тема 6. Валютний ринок і валютні системи.....	21
Тема 7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм.....	23
Тема 8. Кредит у ринковій економіці.....	25
Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку.....	26
Тема 10. Центральні банки.....	28
Тема 11. Комерційні банки.....	29
Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною.....	30
Список рекомендованої літератури.....	33

Навчально-методичне видання

Гримак Олег Ярославович, Бричка Богдан Богданович

Контрольні завдання і методичні рекомендації щодо самостійної роботи із дисципліни Гроші і кредит для студентів напряму підготовки “Маркетинг”. – Львів, 2019. – 43 с.

Підписано до друку

Друк офсетний

Зам. №

Формат 60x84 1/16

Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 1.6

Наклад 100.

Надруковано на різнографі

Видавничо-поліграфічний відділ ЛВЦНТЕІ

79058, м. Львів, пр. В. Чорновола, 57.